

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2021/1847,

14. oktoober 2021,

Šveitsi frangi LIBORi teatavate konfiguratsioonide seadusjärgse asendaja määramise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrust (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 23b lõiget 8,

ning arvestades järgmist:

- (1) Šveitsi frangi Londoni pankadevaheline intressimäär (Šveitsi frangi LIBOR) on üks viiest LIBORi valuuta intressimäärast, mida haldab ICE võrdlusaluste haldamise osakond (IBA). Šveitsi frangi LIBOR kajastab intressimäära, millega suured juhtivad rahvusvaheliselt tegutsevad pangad, kellel on juurdepääs tagamata hulgirahastamise turule, saavad end sellisel turul rahastada Šveitsi frankides. IBA arvutab intressimäära pankade rühma poolt IBA-le edastatud andmete põhjal.
- (2) Ühendkuningriigi finantsinspeksioon (UK FCA) on teatanud teatavate LIBORi võrdlusaluste, sealhulgas Šveitsi frangi LIBORi väljaandmise lõpetamisest 2021. aasta lõpuks. Väljaandmise lõpetamine on tingitud murest selle pärast, kas teatavate konfiguratsioonide puhul on LIBORiga adekvaatselt kajastatud aluseks olevat turgu või majanduslikku reaalsust, mis vastab tagamata hulgirahastamise turule. Need mured on tingitud enamiku LIBORi rühma kuuluvate pankade soovimatusest jätkata panustamist asjakohastesse LIBORi konfiguratsioonidesse, nagu teatas IBA 5. märtsil 2021 oma ICE LIBORi tagasisidearuandes võimalikku lõpetamist käsitleva konsultatsiooni kohta.
- (3) Paljud pangad on kasutanud liidus Šveitsi frangi LIBORit viiteintressimäärana suure hulga veel tagasimaksmata jaehüpoteeklaenude puhul, millest enamik aegub pärast 2021. aasta lõppu. Euroopa Komisjoni korraldatud avaliku konsultatsiooni vastuste kohaselt on liidus praegu ligikaudu 35 miljardi euro väärtuses hüpoteeklaenulepinguid, mis on seotud Šveitsi frangi LIBORiga. Kõige suurem osa neist lepingutest on sõlmitud Poolas, ülejäänud Austrias, Sloveenias, Madalmaades ja Prantsusmaal.
- (4) Mitmes komisjoni ja asjaomaste ametiasutuste vahelises teabevahetuses rõhutati Šveitsi frangi LIBORi väljaandmise lõpetamisega tekitatava võimaliku häire ulatust ja vajadust leevendada Šveitsi frangi LIBORile viitavate lepingute järjepidevuse probleeme, et vältida kõnealuse häire realiseerumist. Komisjon võttis esitatud faktilisi asjaolusid nõuetekohaselt arvesse, et hinnata, kas määruse (EL) 2016/1011 artiklis 23b sätestatud tingimused on täidetud, ja teha seega kindlaks, kas komisjonil on vaja meetmeid võtta.

⁽¹⁾ ELT L 171, 29.6.2016, lk 1.

- (5) Poola keskpanga 2021. aasta finantsstabiilsuse aruandes (?) märgiti, et 2020. aasta lõpus oli Poolas enam kui 410 000 kodumajapidamisel Šveitsi frangi LIBORiga seotud hüpoteeklaene, mis põhinesid Šveitsi frangi LIBORi erinevatel tähtaegadel. See moodustab asjaomaste asutuste esitatud muude andmete põhjal ligikaudu 20 % Poola hüpoteeklaenude portfelli kogumahust ehk 100 miljardit Poola zlotti (ligikaudu 22 miljardit eurot). Enamik neist hüpoteeklaenudest on pikaajalised ja kehtivad ka pärast 2030. aastat. Aruandes rõhutatakse Šveitsi frangi LIBORi väljaandmise lõpetamisest tulenevaid riske ja vajadust tagada Šveitsi frankides nomineeritud eluasemelaenulepingute järjepidevus, et vältida selliste riskide realiseerumist. Lisaks rõhutatakse aruandes, et asendussätete ja Šveitsi frangi LIBORile asendusvõrdlusaluse määramise õigusaktide puudumine võib ohustada selliste lepingute järjepidevust ja sellest tulenevalt tekitada pankadele rahalist kahju. Poola rahandusministeerium esitas komisjonile sarnased andmed.
- (6) Austrias oli 2021. aasta juuni seisuga antud kodumajapidamistele 50 000 kuni 60 000 Šveitsi frangi LIBORiga seotud hüpoteeklaenu, mille maht oli kokku 9,6 miljardit eurot, mis moodustab ligikaudu 5,7 % Austria kodumajapidamiste koguvõlast. Ligikaudu 400 Austria pank on seotud hüpoteeklaenuportfellidega, mis on seotud Šveitsi frangi LIBORiga. Austria keskpank ja Austria finantsturuamet esitasid komisjonile saadetud kirjas sarnased tõendavad andmed.
- (7) Sloveenias oli 31. detsembri 2020. aasta seisuga Šveitsi frangi LIBORiga seotud üle 6 700 tarbijakrediidilepingu koguväärtusega üle 300 miljoni euro, kusjuures viimaste lepingute tähtaeg on alles 2043. aastal. Lisaks on viieteistkümnest pangast üheksa avatud Šveitsi frangi LIBORiga seotud riskile. Nende üheksa panga Šveitsi frangi LIBORiga seotud eluasemelaenude osakaal eluasemelaenude kogumahus on 6,34 % ja Šveitsi frangi LIBORiga seotud hüpoteeklaenude osakaal hüpoteeklaenude kogumahus 7,13 %.
- (8) Madalmaades on hinnanguliselt umbes 500 miljoni euro väärtuses Šveitsi frangi LIBORiga seotud jaehüpoteeklaene, mis ei sisalda asendusklauseid.
- (9) Prantsusmaal on piirkondlikel pankadel ligikaudu 6 400 jaelaenulepingut, mis on seotud Šveitsi frangi LIBORiga ja mille tähtaeg on pärast 2021. aastat.
- (10) Määrusega (EL) 2016/1011 on ette nähtud, et võrdlusaluste kasutajad peavad koostama ja säilitama usaldusväärsed kirjalikud kavad, milles määratakse kindlaks meetmed, mida nad võtaksid võrdlusaluse olulise muutmise või selle väljaandmise lõpetamise korral, ning kui see on teostatav ja asjakohane, määrama ühe või mitu alternatiivset võrdlusalust sellise võrdlusaluse asendajaks, mida enam ei avaldataks. Šveitsi frangi LIBORiga seotud lepingud olid sõlmitud ammu enne seda, kui Šveitsi frangi LIBORi väljaandmise lõpetamist oleks võinud eeldada, ja enne määruse (EL) 2016/1011 kohaldamise algust. Need lepingud ei sisalda seega asendussätteid, mis käsitlevad sündmust, mille korral võrdlusaluse haldur ei saa pärast teatavat kuupäeva enam lepingulist viiteintressimäära avaldada.
- (11) Kuna Šveitsi frangi LIBORi asjakohast asendajat oli keeruline leida enne seda, kui Šveitsi frangi viitemäärade riiklik töörühm (edaspidi „Šveitsi riiklik töörühm“) andis turule selged soovitusel, ei sisalda ka pärast määruse (EL) 2016/1011 kohaldamise kuupäeva (1. jaanuar 2018) sõlmitud lepingud asendussätteid ega sobivaid asendussätteid.
- (12) Kui Šveitsi frangi LIBORile viitavaid lepinguid võrdlusaluse jaoks määratud asendajale üle ei viida, on tõsine oht, et mitmes liikmesriigis võib lepingute rakendamine nurjuda. Selle asendaja määramine peaks seega tagama sellise riski leevendamise, mille realiseerumine võib märkimisväärselt häirida finantsturgude toimimist liidus.
- (13) 5. märtsil 2021 teatas Ühendkuningriigi finantsinspeksioon kõigi Šveitsi frangi LIBORi konfiguratsioonide representatiivsuse tulevases kadumisest ja lõpetamisest. Selline avaldus annab komisjonile tõuke kasutada oma õigust määrata määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõike 8 kohaselt Šveitsi frangi LIBORi seadusjärgne asendaja.

(?) Narodowy Bank Polski (Poola keskpank), finantsstabiilsuse aruanne, juuni 2021.
<https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) Komisjoni korraldatud avaliku konsultatsiooni tulemusel tehti kindlaks, et teatavatel Šveitsi frangi LIBORI tähtaegadel – eelkõige üks kuu, kolm kuud, kuus kuud ja kaksteist kuud – on oluline roll hüpoteeklaenulepingutes. Selge ja ühemõttelise asendusmäära puudumine Šveitsi frangi LIBORile viitavates hüpoteeklaenulepingutes tekitaks õiguskindlusetust, mis võib kaasa tuua kohtuvaidlusi ja lepingute rakendamise nurjumist. Seepärast on asjakohane, et komisjon määrab nendele neljale Šveitsi frangi LIBORI tähtajale seadusjärgse asendaja, mida kasutatakse kõigi lepingute ja kõigi direktiivis 2014/65/EL⁽³⁾ määratletud finantsinstrumentide puhul, sealhulgas, kuid mitte ainult selliste hoiukontode, hüpoteeklaenude ja muude laenude, sealhulgas tarbijakrediidilepingute ja väikeettevõtjate laenude puhul, mida reguleeritakse ühe liidu liikmesriigi õigusega ja mis ei sisalda asendussätteid ega sobivaid asendussätteid.
- (15) 2017. aastal soovitas Šveitsi riiklik tööühm Šveitsi frangi LIBORI asendusmäärana kasutada Šveitsi keskmist üleööturu intressimäära (SARON), mida haldab SIX Šveitsi finantsteabe pakkuja (SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX))⁽⁴⁾. Pärast seda, kui Šveitsi riiklik tööühm oli tunnistanud, et SARONil põhineva tulevikku suunatud intressimäära loomine ei ole võimalik, soovitas ta 2020. aasta septembris kasutada rahatoodete puhul Šveitsi frangi LIBORI asendusmäära alusena SARONi liitmäära. Seepärast tuleks olemasolevates rahalepingutes sisalduvate Šveitsi frangi LIBORI asjaomaste tähtaegade puhul kasutada asendajana SARONi liitmäära.
- (16) Komisjoni korraldatud avaliku konsultatsiooni tulemustest ilmnes, et Šveitsi frangi LIBORI konfiguratsioonidele seadusjärgse asendaja määramist kooskõlas Šveitsi riikliku tööühma soovitustega toetatakse, sealhulgas toetavad seda kõige enam mõjutatud liikmesriikide ametiasutused. Kui Šveitsi frangi LIBOR on tulevikku suunatud intressimäär, mille puhul klient teab eelseisva perioodi eest tasumisele kuuluvat intressi ette, siis SARONi liitmäär on tagasivaatav intressimäär. See tähendab, et teatava perioodi intressimäär on teada alles selle perioodi lõpus. Et lihtsustada intressimäära kasutamist intressiperioodi alguses, oleks võimalik lahendus määrata intressimäär intressiperioodile eelneva vaatlusperioodi alusel. 29. septembril 2020 soovitas Šveitsi riiklik tööühm kasutada juhul, kui intressimakse peab olema teada intressiperioodi alguses, SARONi liitmäära vastavalt „viimase korrigeerimise“ meetodikale. Selle meetodika puhul määratakse eeloleva perioodi intressimäär kindlaks sellise eelneva perioodi liitintressimäära alusel, mis on sama pikk kui kõnealune intressiperiood.
- (17) Šveitsi riikliku tööühma 1. veebruari 2021. aasta soovitusel peaksid kasutajad ühe kuu Šveitsi frangi LIBORI asendusmäärana kasutama SARONi ühe kuu liitmäära ja kolme kuu Šveitsi frangi LIBORI asendusmäärana SARONi kolme kuu liitmäära, mis määratakse kindlaks viimase korrigeerimise meetodika kohaselt, st SARONi liitmäära, mis on arvatud intressiperioodile vahetult eelneva vastavalt ühe või kolme kuu pikkuse perioodi alusel.
- (18) Euro riskivabade intressimäärade tööühm märkis oma 11. mai 2021. aasta soovitusel, et viimase korrigeerimise meetodika võib tekitada pikemate kui kolmekuuliste perioodide korral raamatupidamise ja riskimaandamise seisukohast probleeme, sest struktuursed erinevused IBORi (tulevikku suunatud) ja SARONi (tagasivaatav) vahel tulevad eriti selgelt välja pikemate tähtaegadega. 1. juulil 2021 andis Šveitsi riiklik tööühm soovitusel kasutada alternatiivse meetodikana „kõige viimase määra“ meetodikat ja ühekuulist vaatlusperioodi. Selle meetodika puhul määratakse eeloleva perioodi intressimäär kindlaks sellise eelneva perioodi liitintressimäära alusel, mis on lühem kui kõnealune intressiperiood. Euro riskivabade intressimäärade tööühma soovitusi arvesse võttes ja selleks, et olla iga tähtaja puhul võimalikult lähedal algele võrdlusperioodile, peeti Šveitsi frangi LIBORI kolme kuu pikkuste ja pikemate tähtaegade puhul kolme kuu SARONi liitmäära ühe kuu SARONi liitmäärast asjakohasemaks. Seepärast peetakse asjakohaseks kasutada SARONi ühe kuu ja SARONi kolme kuu liitmäära vastavalt ühe kuu Šveitsi frangi LIBORI ja kolme kuu Šveitsi frangi LIBORI asemel ning kasutada SARONi kolme kuu liitmäära kuue kuu ja kaheteistkümneme kuu Šveitsi frangi LIBORI asendusena.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

⁽⁴⁾ SARON avaldatakse selle halduri selletemalisel veebilehel: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) Šveitsi frangi LIBORi ja SARONi liitmäära väärtus on erinev. Sellise erinevuse kajastamiseks ja asenduse majandusliku mõju minimeerimiseks tuleks SARONi liitmääradele lisada fikseeritud kohandusmarginaal kõigi Šveitsi frangi LIBORi tähtaegade puhul, mida asendatakse.
- (20) Komisjoni korraldatud avalikus konsultatsioonis leidis kinnitust, et fikseeritud kohandusmarginaali on kõige asjakohasem arvutada Šveitsi frangi LIBORi ja SARONi liitmäära asjakohase ajaloolise mediaanmarginaali põhjal, võttes aluseks 5. märtsil 2021 lõppenud viieaastase tagasivaateperioodi.
- (21) Seepärast on asjakohane, et komisjoni poolt Šveitsi frangi LIBORi asjaomaste tähtaegade asendamiseks määratud määrad vastavad SARONi liitmääradele, millele on lisatud asjakohane kohandusmarginaal, mis on avaldatud iga asjakohase SARONi liitmäära tähtaja (üks kuu, kolm kuud, kuus kuud ja kaksteist kuud) kohta.
- (22) Määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõike 3 kohaselt asendatakse Šveitsi frangi LIBORi asendajaga seadusjärgselt kõik viited sellele võrdlusalusele kõigi selliste lepingute ja kõigi direktiivis 2014/65/EL määratletud finantsinstrumentide puhul, mis ei sisalda asendussätteid ega sobivaid asendussätteid. See asendamine ei mõjuta seega lepinguid, mille üle on määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõike 11 kohaselt Šveitsi frangi LIBORi väljaandmise lõpetamise arvessevõtmiseks edukalt uuesti läbi räägitud.
- (23) Võttes arvesse, et LIBORi avaldamine lõpetatakse 1. jaanuaril 2022, tuleks alates nimetatud kuupäevast asendada määratud määradega viited Šveitsi frangi LIBORile.
- (24) Ühendkuningriigi finantsinspeksioon, kes on Šveitsi frangi LIBORi halduri järelevalveasutus, Šveitsi Keskpank, kes tegutseb Šveitsi riikliku töörühma sekretariaadina, ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) esitasid oma seisukohad käesoleva määruse kohta.
- (25) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas Euroopa väärtpaberikomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Šveitsi frangi LIBORi asendamine

- Šveitsi frangi LIBORi asemel kasutatakse kõigi lepingute ja kõigi direktiivis 2014/65/EL määratletud finantsinstrumentide puhul järgmisi asendusmäärasid:
 - ühe kuu Šveitsi frangi LIBOR asendatakse ühe kuu SARONi liitmääraga, nagu on täheldatud intressiperioodile eelnenud ühe kuu jooksul;
 - kolme kuu Šveitsi frangi LIBOR asendatakse kolme kuu SARONi liitmääraga, nagu on täheldatud intressiperioodile eelnenud kolme kuu jooksul;
 - kuue kuu Šveitsi frangi LIBOR asendatakse kolme kuu SARONi liitmääraga, nagu on täheldatud intressiperioodile eelnenud kolme kuu jooksul;
 - kaheteistkümne kuu Šveitsi frangi LIBOR asendatakse kolme kuu SARONi liitmääraga, nagu on täheldatud intressiperioodile eelnenud kolme kuu jooksul.
- Lõike 1 kohaselt määratud asendusmääradele lisatakse fikseeritud kohandusmarginaal. Kõnealune fikseeritud kohandusmarginaal võrdub iga asjaomase tähtaja kohta avaldatud marginaaliga, mis on arvatud 5. märtsi 2021 seisuga asjaomase Šveitsi frangi LIBORi ja vastava SARONi liitmäära ajaloolise mediaanmarginaalina viieaastase tagasivaateperioodi alusel iga konkreetse tähtaja kohta.

3. Šveitsi franki LIBORi asendusmäärad määratakse kindlaks vastavalt järgmisele tabelile:

LIBOR	TÄHTAEG	Asendusmäär	Kohandusmarginaali väärtus (%)
Šveitsi frank	1 kuu	SARONi ühe kuu liitmäär (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
Šveitsi frank	3 kuud	SARONi kolme kuu liitmäär (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
Šveitsi frank	6 kuud	SARONi 3 kuu liitmäär (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
Šveitsi frank	12 kuud	SARONi 3 kuu liitmäär (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 14. oktoober 2021

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN